

Manifest

**Iedereen heeft recht op een
groene, gezonde leefomgeving!**

Manifest Iedereen heeft recht op een groene, gezonde leefomgeving!

Op 18 maart 2026 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Als samenwerkende natuur- en tuinorganisaties roepen we lokale politici op om dit in hun partijprogramma's op te nemen. Dit manifest helpt jou als politicus daarbij. Immers, alle inwoners van jouw gemeente hebben recht op groen.

Als politicus maak jij dit mogelijk.

Hier gaan wij samen voor:

Iedereen woont maximaal 300 meter van 0,5 hectare (een voetbalveld) aan groen.

Wat kan groen doen?

- Groen bevordert onze gezondheid
- Je voelt je goed in groen
- Groen vermindert stress
- Het verbetert je concentratievermogen
- Groen in de omgeving stimuleert beweging en sociale interactie
- Het juiste groen vergroot de biodiversiteit
- Groen zorgt voor een aangenaam klimaat

Groen als basisrecht

Een groene omgeving is geen luxe, maar een recht. Groen is namelijk essentieel voor onze gezondheid, de leefbaarheid, de kansengelijkheid en voor onze toekomst. Daarom roepen wij u als lokaal politicus op: neem structureel vergroening op in je programma. Iedere inwoner heeft recht op groen!

Groen heeft veel voordelen

• Gezondheid

Groen verlaagt stress, stimuleert beweging en vermindert ziektes zoals astma. Finland is daarbij een voorbeeld van bewezen succes.

• Leefbaarheid

Meer groen betekent een prettiger woonomgeving en sterkere sociale cohesie.

• Kansengelijkheid

Opgroeien in een groene omgeving heeft invloed op het welzijn, de ontwikkeling en de kansen voor kinderen tijdens hun leven.

• Klimaat

Groen vermindert hittestress, absorbeert water en vergroot de biodiversiteit.

Bronnen: [RIVM](#), [Atlas Leefomgeving](#), [European Respiratory Journal](#),
CORNER EUR-onderzoek (COLlaborative Research on NEighborhood Resilience enablers).

De realiteit is anders...

In veel wijken is groen schaars en dat heeft verstrekken gevolgen:

- Versteende buurten warmen sneller op, met hittegolven en gezondheidsproblemen tot gevolg.
- Te weinig groen betekent minder schaduw, een slechtere luchtkwaliteit en wateroverlast.
- Mensen in versteende wijken leven gemiddeld korter en kampen vaker met chronische ziekten.

Als natuur- en tuinorganisaties zetten we ons met hart, ziel én energie in voor een natuurlijk en natuurrijk Nederland. Dat is namelijk goed voor de biodiversiteit, de leefbaarheid, het klimaat, maar ook vooral voor ieder mens.

De oplossing: de 3-30-300-regel

Wetenschappers houden veelal de 3-30-300 regel aan:

- Vanuit de woning moet je **zicht hebben op minimaal drie bomen**. Vooral het kunnen zien van grote bomen verbetert onze mentale gezondheid. Ons stressniveau daalt wanneer we zicht op groen hebben en we kunnen ons ook beter concentreren op school en op ons werk.
- De **directe woonomgeving moet voor 30 procent kroonoppervlakte** bestaan. Dat betekent 30 procent van het grondoppervlak in dat gebied bedekt wordt door de kruinen van bomen. Het bereiken van die norm, het liefst op buurtniveau, zorgt voor meer gezondheidswinsten. We slapen beter, ervaren minder stress en kinderen worden geboren met een hoger geboortegewicht. Dat is een goede voorspeller voor gezondheid later in hun leven. Het aantal mensen dat voortijdig sterft tijdens hittegolven kan daardoor met bijna 40 procent worden verlaagd.
- **Binnen 300 meter van iedere woning** (ongeveer op 5 minuten lopen) moet **een toegankelijke groene ruimte** van minimaal 0,5 tot 1 hectare zijn om te bewegen, spelen en ontmoeten.

Wil je als lokaal politicus hier mee aan de slag?

Als samenwerkende natuur- en tuinorganisaties helpen we je graag. Op de websites van onze organisaties vind je de adressen bij wie je in jouw gemeente terecht kunt met vragen en voorstellen.

Liever centraal contact om de juiste lokale aansluiting te vinden?

Tel: 033-4794050

E-mail: info@steenbreek.nl

Wie zijn wij?

Wij zijn de **Alliantie van de Groene Leefomgeving**: een samenwerkingsverband van diverse groene organisaties met veel kennis en een groot netwerk. Samen staan we voor een groener Nederland.

AVVN natuurlijk tuinieren, landelijke organisatie voor verenigingen en andere organisatievormen van hobby- en volkstuinders.

IVN natuureducatie, landelijke vereniging die mens en natuur verbindt. Wij laten kinderen en volwassenen beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is met natuuractiviteiten, cursussen, projecten en campagnes. Zelf leren en doen staan altijd centraal.

Groei & Bloei, de grootste tuinvereniging van Nederland en Vlaanderen met focus op biodiversiteitsherstel via tuin & balkon.

Natuurvereniging KNNV voor actieve natuurliefhebbers en -beschermers.

Stichting Steenbreek, landelijke organisatie die zorgt voor een groene, klimaatbestendige en gezonde leefomgeving.

VELT, Vereniging voor ecologisch leven, koken en tuinieren in Vlaanderen en Nederland.

Stichting Sociaal Tuinieren enthousiasmeert, informeert en ondersteunt lokale uitvoerders bij het opknappen en onderhouden van privétuinen van mensen in een kwetsbare positie.

Vogelbescherming Nederland komt op voor in het wild levende vogels en hun leefgebieden, in Nederland en wereldwijd.

Waarom groen doen?

Daar zijn veel studies naar gedaan. Hieronder ter inspiratie:

Groen in de buurt

Mensen zijn zich steeds meer bewust van het belang van groen in hun directe leefomgeving. Je vindt er rust, je kunt er je eigen, gezonde groenten verbouwen en je ontmoet er buurtgenoten. [Lees het dossier van de Wageningen Universiteit.](#)

Lever een klimaatbijdrage

Met groen kunnen bewoners zelf een bijdrage leveren aan de oplossing van klimaatverandering, hittestress en waterberging. Bewoners zijn de belangrijke partners van gemeenten en andere partijen. Zo kun je samen passende maatregelen nemen om de gevolgen van klimaatverandering het hoofd te bieden. Gemiddeld 40 procent van de grondoppervlakte van gemeenten is privaat eigendom. Daarmee zijn tuinbezitters, woningbouwcorporaties en andere private grondeigenaren onmisbaar.

Maak verschil in eigen tuin

Tuinen beslaan een groot deel van het grondoppervlak in Nederlandse steden. Als particulieren planten en bomen bij hun huis of in hun tuin neerzetten, werkt dat positief voor een gezonde leefomgeving. Het groen in de tuin helpt mee om de leefomgeving gezond te houden.

Bij groen denk je al gauw aan een park of bos in de buurt. Maar in de stad zijn ook kleine stukjes natuur belangrijk, zoals een boom, het grasveldje in een tuin, een groen dak op de schuur, een geveltuin of beplanting op je balkon.

Een boom geeft bijvoorbeeld schaduw, houdt de uv-straling tegen, zorgt voor verkoeling en houdt de wind tegen. Een grasveldje en een groen dak houden hemelwater vast. Alle typen groen, zoals planten en bomen, bieden ruimte aan vogels, insecten en andere dieren als ze van een bepaalde kwaliteit zijn. Met een keuze voor natuurlijke en diverse beplanting werkt iedereen mee aan het herstel van de biodiversiteit.

In elke gebiedsontwikkeling een volkstuin of een (buurt)moestuin

Maak als politicus in elke nieuwe gebiedsontwikkeling plaats voor volkstuinen of (buurt)moestuinen waar mensen gemeenschappelijk een stuk (eetbaar) groen beheren. Dat verzekert jouw gemeente van meer wijkgroen én gratis groenonderhoud. De meeste volkstuinparken zijn opengesteld. Je ziet

vaak dat buurtbewoners er komen wandelen. Daarnaast tuinieren bewoners samen op de volkstuinen en in de (buurt)moestuinen. Kortom, met zulke locaties heb je eigenlijk een gratis buurthuis met een sterke sociale functie.

Geef groen voorrang

Natuurinclusief bouwen betekent dat je bewust ruimte voor biodiversiteit creëert. Aan of in het gebouw of de (openbare) omgeving. Zo kunnen er meer diverse planten- en diersoorten leven. Hiermee zorgen we voor een betere leefomgeving van mens en dier. Denk aan groene daken en gevels, bomen op balkons en wadi's, maar ook door te zorgen voor een goede voedingsbodem, het planten van bomen en struiken, het bieden van nest- en schuilgelegenheden aan dieren of het aanleggen van natuurlijke vijvers. Kortom, zet de groene vingers in om te helpen.

Maak natuurinclusief bouwen de norm

De druk op ruimte in onze steden en dorpen neemt toe. Intensivering en inbreiding is de norm. Daarvoor valt het oog al snel op de groene ruimte: recreatiegebieden, parken, moestuinen, sportvelden, volkstuinen, landbouwgrond en groene rafelzones. Als gevolg daarvan zien we steeds meer versterking en steeds minder groen. Als lokale politicus kun je natuurinclusief bouwen en inrichten leidend in jouw gemeente maken. Als politicus kun je dit zelf ter hand nemen. Natuurinclusief bouwen moet namelijk de standaard worden. In alle vergunningen, transacties en aanbestedingen binnen een gemeente. Wil je inbreiden? Compenseer dat dan met gelijkwaardige groene maatregelen in oppervlakte of kwaliteit. Het liefst in het betreffende gebied of in de directe nabijheid daarvan.

Nieuwe Omgevingswet biedt groene kansen

De nieuwe Omgevingswet, die op 1 januari 2024 in werking is getreden, kan bijdragen aan meer groen. Deze vervangt tientallen wetten en regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu en waterbeheer. Hierdoor ontstaat meer ruimte voor jou als lokaal politicus. Daarbij is groen niet langer een los element, maar een essentieel onderdeel van de leefomgeving. Je kunt bijvoorbeeld lokaal groennormen vastleggen, bijvoorbeeld een minimaal percentage groen per wijk. Maar ook groene gebieden beschermen tegen bebouwing. Denk aan het realiseren van groene daken en gevels en wadi's. De wet maakt ook het sneller afhandelen van vergunningen en participatie mogelijk. Daarmee kun je dus ook groene initiatieven vlotter realiseren. Denk aan het versneld toestemming geven bewoners of bedrijven die groen toevoegen aan hun omgeving.

Wil je hulp bij het realiseren van groen?

Onze organisaties hebben vrijwilligers en professionals met veel kennis. Zij zetten zich graag in voor een groene buurt. Neem gerust contact op als je meer groen in jouw omgeving wilt, je groen wilt beheren of je als politicus normen wilt opstellen voor groen in jouw gemeente. Hier alvast 9 tips die je kunt toepassen:

1. Voorkom verdere verstening van tuinen en verwijder bestaande verharding zoveel mogelijk.
2. Stimuleer eigenaren van nieuwbouwwoningen in een vroeg stadium om hun tuinen groen in te richten.
3. Inventariseer waar in jouw gemeente overbodige verstening in de openbare ruimte is. Vervang deze door groen.
4. Help als gemeente bewoners zodat ze perspectief hebben op groen. Denk aan het zelf beheren of adopteren van groen.
5. Ben je een plan aan het maken voor een gebied? Agendeer groen. Draag daarvoor de betrokken partijen de mogelijkheden en oplossingen aan.
6. Ben je een gebied opnieuw aan het inrichten? Vraag aandacht voor de inpassing van groen. Van parken, volkstuinten, (buurt)moestuinen en voedselbosjes tot aan natuurzones in co-creatie met bewoners en groene vrijwilligers.
7. Ontmoedig en stop het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in tuinen en, voor zover dat al niet is gedaan, in de openbare ruimte.
8. Moedig het gebruik van inheemse (wilde) beplanting aan. Inheems betekent robuuster materiaal, doordat ze van nature in Nederland voorkomen.
9. Maak ecologisch maaibeheer de norm en bevorder zorgvuldig groenbeheer.

Tot slot roepen we jou als lokaal politicus op:

***Maak van groen een prioriteit. Wacht niet langer.
Geef groen voorrang. Bij beleid, in de openbare
ruimte, in jouw stad en in iedere wijk.***

Namens de **Alliantie van de Groene Leefomgeving**

